

Sygn. akt VI P 54/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 roku.

Sąd Rejonowy Gdańsk- Południe w Gdańsku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący : SSR Paula Markiewicz

Protokolant : st. sekr. sąd. Barbara Marszewska, Beata Tylki

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2016 roku w Gdańsku

sprawy z powództwa M. Z. (PESEL (...))

przeciwko J. G. (NIP (...))

o ryczałty za nocleg

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda M. Z. na rzecz pozwanego J. G. kwotę 2.700 złotych (dwa tysiące siedemset złotych i 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI P 54/15

UZASADNIENIE

Powód M. Z. pozwem z dnia 21 stycznia 2015 roku wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego J. G. kwoty 54.229,80 złotych tytułem ryczałtu za noclegi w związku z podróżami służbowymi w okresie od dnia 1 grudnia 2011 roku do dnia 30 listopada 2014 roku.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, iż był zatrudniony u pozwanego na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierowcy. Sposób jego wynagradzania regulowała umowa o pracę. Postanowienia powyższej określały kwotę wynagrodzenia zasadniczego oraz wysokość diety wypłacanej z tytułu podróży służbowych. W przypadku podróży służbowej na terenie kraju jej wysokość mieściła się w kwocie ustalonej przepisami prawa, natomiast w zakresie podróży służbowej poza granicami kraju dieta ta wynosiła kwotę 140 złotych za dobę. W dniu 1 lipca 2013 roku powód oraz pozwany podpisali aneks do umowy o pracę, na mocy którego doszło do zmiany wysokości diety dotyczącej podróży zagranicznej. Powyższa została zwiększona do kwoty 250 złotych za dobę. Powód podał, iż co miesiąc otrzymywał od pozwanego diety związane z podróżą służbową. Przelewy były dokonywane przez pozwanego w różnych datach, zazwyczaj jednak w okolicy dwudziestego dnia kolejnego miesiąca kalendarzowego. Pozwany różnie tytułował przelewy związane z rozliczeniami z tytułu podróży służbowych. Używał w tym zakresie określeń typu „wynagrodzenie za diety, koszty podróży służbowej, wynagrodzenie z tytułu podróży służbowych”, wreszcie począwszy od października 2013 roku jednym z elementów opisu przelewu był zwrot „+ryczałt za nocleg”. Powód podkreślił, iż niezależnie od tego jak pozwany nazywał realizowane przez siebie przelewy, to dotyczyły one wyłącznie diet i nie były związane z dochodzonym przez powoda ryczałtem za noclegi za okres od grudnia 2011 roku do listopada 2014 roku. Pozwany bowiem w okresie, w którym zatrudniał powoda nie wypłacał swoim pracownikom, w tym również powodowi, jakichkolwiek środków związanych z należnymi im ryczałtami za nocleg. Powyższy fakt potwierdza wprost informacja zawarta w protokole kontroli przeprowadzonej u pozwanego w 2014 roku przez Państwową Inspekcję Pracy. Powód podał, iż w okresie zatrudnienia u pozwanego realizował podróże służbowe wyłącznie na obszarze Europy i dotyczyły one państw: Polski, Niemiec, Szwajcarii, Czech, Słowacji, Chorwacji, Węgier i Austrii. Podczas tych wyjazdów powód

nocował na terytorium wskazanych państw. Powód nie korzystał w tym zakresie z usług hotelarskich, tym samym nie przedkładał pracodawcy rachunków za te usługi. Pozwany nie zapewniał także powodowi bezpłatnego noclegu. W czasie każdej podróży służbowej powód, zgodnie z poleceniem pracodawcy, nocował w kabinach pojazdów jakimi w danym momencie podróżował. Mając powyższe na uwadze w ocenie powoda jego żądanie dotyczące zasądzenia na jego rzecz ryczałtów za nocleg zasługuje na uwzględnienie. (k. 2-16)

Pozwany J. G. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany podał, iż w jego ocenie żądanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie bowiem z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz doktryną, a także orzecznictwem Sądu Najwyższego zwrot kosztów noclegów jest należny kierowcy wyłącznie w przypadku faktycznego ich poniesienia. W sytuacji zatem gdy kierowca decyduje się na nocleg w kabinie dokonuje świadomego wyboru tej formy odebrania odpoczynku nocnego. Tym samym niejako sam wybiera, że nie będzie ponosił realnych kosztów noclegu, ale korzysta z kabiny znajdującej się w pojeździe. Pracodawca nie ma możliwości wpływania na wybór kierowcy, gdyż to on decyduje, w którym miejscu wyznaczy swój postój.

Tym samym ryczałt z tytułu noclegu w kabinie jest kierowcy nienależny w sytuacji zapewnienia mu bezpłatnego noclegu oraz w sytuacji, w której z własnej woli wybrał on formę noclegu w kabinie i tym samym nie poniósł żadnych kosztów noclegu. Świadczenia ryczałtowe podlegają zwrotowi przez pracodawcę w sytuacji ich faktycznego poniesienia w trakcie podróży służbowych. Ryczałt za nocleg nie jest zatem świadczeniem abstrakcyjnym oderwanym od realnie poniesionego przez kierowcę kosztu. Ryczałt w swojej istocie opiera się na konieczności poniesienia kosztów. Dopiero ich poniesienie uprawnia do odbioru określonej kwoty. Pozwany podkreślił również, iż w jego ocenie wszystkie należności z tytułu podróży służbowych, w szczególności w zakresie ryczałtów za nocleg zostały na rzecz powoda wypłacone. Strony ustaliły bowiem bardzo wysoką dietę, która zgodnie z ustaleniami stron była na pokrycie zarówno diety sensu stricto, jak również zwrotu wszelkich kosztów podróży służbowej, w tym także ryczałtów za nocleg. Zgodnie z przepisami dieta może być ustalona na kwotę 30 złotych. Wobec tego wszelka nadwyżka ponad tę kwotę winna być rozliczana na ryczałt noclegowy. Pozwany podał, iż nie zaprzecza faktom podawanym w tym zakresie przez powoda, iż powyższa dieta wynosiła początkowo kwotę 140 złotych za dobę, zaś następnie została zwiększona do kwoty 250 złotych za dobę. Sposób wynagradzania powoda regulowała w tym zakresie umowa o pracę. Zgodnie zaś z porozumieniem między stronami kwota ta obejmowała zarówno dietę, jak również ryczałt za nocleg. Udowadnia to również fakt, iż pozwany od października 2013 roku przelewał powodowi ryczałt za nocleg, jak również wcześniej pod postacią „zwrotu kosztów podróży służbowej” na którą to należność składały się diety, jak również ryczałty za nocleg. Nadto pozwany podkreślił, iż zapewnił powodowi miejsce do spania w kabinie, a zatem powyższe wyłącza możliwość jakiegokolwiek rekompensaty za brak noclegu w hotelu. (k. 507-535, 748-782)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powód M. Z. oraz pozwany J. G. zawarli umowę o pracę na okres próbny od dnia 1 września 2009 roku do dnia 30 listopada 2010 roku.

W oparciu o powyższą umowę powód został zatrudniony na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy. W treści powyższej umowy wskazano, że wynagrodzenie miesięczne powoda wynosić będzie 1.317 złotych, nadto powód otrzymywać będzie diety krajowe wg stawek urzędowych oraz diety zagraniczne w kwocie 140 złotych/doba.

(Dowód : umowa – akta osobowe pracownika część B)

Aneks z dnia 1 września 2010 roku strony podwyższyły wysokość diet zagranicznych do kwoty 180 złotych/doba.

(Dowód : aneks- akta osobowe pracownika część B)

Następnie strony zawarły umowę o pracę na czas określony od dnia 1 grudnia 2010 roku do dnia 30 listopada 2011 roku.

W oparciu o powyższą powód został zatrudniony na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy. W treści powyższej umowy wskazano, że wynagrodzenie miesięczne powoda wynosić będzie 1.317 złotych, nadto powód otrzymywał miał diety krajowe wg stawek urzędowych oraz diety zagraniczne w kwocie 140 złotych/doba.

(Dowód : umowa o pracę - k.20)

W dniu 30 listopada 2011 roku strony zawarły kolejną umowę o pracę na czas określony od dnia 1 grudnia 2011 roku do dnia 30 listopada 2014 roku.

W oparciu o powyższą powód został zatrudniony na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy. W treści powyższej umowy wskazano, że wynagrodzenie miesięczne powoda wynosić będzie 1.386 złotych, nadto powód otrzymywał miał diety krajowe wg stawek urzędowych oraz diety zagraniczne w kwocie 180 złotych/doba.

(Dowód : umowa o pracę – akta osobowe pracownika część B, zeznania świadka M. G. – k. 1233-1233 v (nagranie 01:29:39- 01:56:06)

Aneks z dnia 1 lipca 2013 roku strony podwyższyły wysokość diet zagranicznych do kwoty 250 złotych/doba.

(Dowód : aneks- k. 21, zeznania świadka M. G. – k. 1233-1233 v (nagranie 01:29:39- 01:56:06)

Należności z tytułu podróży służbowych miały być wypłacane na rzecz powoda do 20-ego następnego miesiąca.

(Dowód : pismo z dnia 1 marca 2012 roku- akta osobowe pracownika część B, zeznania powoda M. Z.- k. 839 (nagranie 00:10:10- 00:18:35) w zw. z k. 1286-1287 (nagranie 00:06:57- 00:31:52)

Umowa o pracę łącząca strony uległa rozwiązaniu z dniem 30 listopada 2014 roku z upływem czasu, na który została zawarta.

(Dowód : świadectwo pracy- k. 22-23)

W dniu 1 grudnia 2014 roku strony zawarły kolejną umowę o pracę na czas określony od dnia 1 grudnia 2014 roku do dnia 31 maja 2015 roku.

W oparciu o niniejszą powód został zatrudniony na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy. W treści powyższej umowy wskazano, że wynagrodzenie miesięczne powoda wynosić będzie 1.680 złotych, nadto powód otrzymywał miał diety krajowe wg stawek urzędowych oraz diety zagraniczne w kwocie 94 złotych/doba, jak również ryczałt za nocleg w kwocie 156 złotych/doba.

(Dowód : umowa o pracę- akta osobowe pracownika część B)

W rzeczywistości strony umówiły się, że powód otrzymywał będzie stałą miesięczną kwotę w wysokości początkowo 4.000 złotych, a następnie 5.000 złotych.

Kwota ta obejmowała wynagrodzenie zasadnicze wraz z dodatkiem za godziny nadliczbowe oraz nocne, jak również należności z tytułu podróży służbowych.

(Dowód: zeznania świadka B. B.- k. 1231 (nagranie 00:20:56- 00:32:16), zeznania świadka G. J.- k. 1231-1231v (nagranie 00:32:31- 00:54:17), zeznania świadka S. M.- k. 1232 (nagranie 00:54:27- 01:15:39), zeznania świadka M. G. – k. 1233-1233 v (nagranie 01:29:39- 01:56:06), zeznania powoda M. Z.- k. 839 (nagranie 00:10:10- 00:18:35) w zw. z k. 1286-1287 (nagranie 00:06:57- 00:31:52), zeznania pozwanego J. G.- k. 1287- 1290 (nagranie 00:31:52- 01:15:47)

Powód M. Z. odbywał podróże służbowe :

- w grudniu 2011 roku- 9 dni, w tym 6 dni podróże zagraniczne,
- w styczniu 2012 roku -12 dni, w tym 9 dni podróże zagraniczne,
- w lutym 2012 roku- 8 dni, w tym 6 dni podróże zagraniczne,
- w marcu 2012 roku- 14 dni, w tym 8 dni podróże zagraniczne,
- w kwietniu 2012 roku- 12 dni, w tym 6 dni podróże zagraniczne,
- w maju 2012 roku- 17 dni, w tym 12 dni podróże zagraniczne,
- w czerwcu 2012 roku -16 dni, w tym 10 dni podróże zagraniczne,
- w lipcu 2012 roku – 15 dni, w tym 8 dni podróże zagraniczne,
- w sierpniu 2012 roku -6 dni, w tym 5 dni podróże zagraniczne,
- we wrześniu 2012 roku- 20 dni, w tym 11 dni podróże zagraniczne,
- w październiku 2012 roku- 13 dni, w tym 11 dni podróże zagraniczne,
- w listopadzie 2012 roku- 11 dni, w tym 10 dni podróże zagraniczne,
- w grudniu 2012 roku – 18 dni, w tym 12 dni podróże zagraniczne,
- w styczniu 2013 roku– 13 dni, w tym 10 dni podróże zagraniczne,
- w lutym 2013 roku- 18 dni, w tym 14 dni podróże zagraniczne,
- w marcu 2013 roku -15 dni, w tym 11 dni podróże zagraniczne,
- w kwietniu 2013 roku- 16 dni, w tym 9 dni podróże zagraniczne,
- w maju 2013 roku- 19 dni, w tym 13 dni podróże zagraniczne,
- w czerwcu 2013 roku- 10 dni, w tym 7 dni podróże zagraniczne,
- w lipcu 2013 roku – 17 dni, w tym 11 dni podróże zagraniczne,
- w sierpniu 2013 roku- 5 dni podróże zagraniczne,
- we wrześniu 2013 roku -17 dni, w tym 9 dni podróże zagraniczne,
- w październiku 2013 roku- 14 dni, w tym 8 dni podróże zagraniczne,
- w listopadzie 2013 roku- 12 dni, w tym 9 dni podróże zagraniczne,
- w grudniu 2013 roku -5 dni, w tym 3 dni podróże zagraniczne,
- w styczniu 2014 roku -14 dni, w tym 10 dni podróże zagraniczne,
- w lutym 2014 roku- 14 dni, w tym 11 dni podróże zagraniczne ,
- w marcu 2014 roku- 9 dni, w tym 6 dni podróże zagraniczne,

- w kwietniu 2014 roku – 13 dni, w tym 9 dni podróże zagraniczne,
- w maju 2014 roku -13 dni, w tym 8 dni podróże zagraniczne,
- w czerwcu 2014 roku- 20 dni, w tym 12 dni podróże zagraniczne,
- w lipcu 2014 roku – 12 dni, w tym 7 dni podróże zagraniczne,
- w sierpniu 2014 roku- 6 dni, w tym 4 dni podróże zagraniczne,
- we wrześniu 2014 roku-19 dni, w tym 10 dni podróże zagraniczne,
- w październiku 2014 roku-9 dni, w tym 5 dni podróże zagraniczne,
- w listopadzie 2014 roku- 15 dni, w tym 12 dni podróże zagraniczne,

Powód M. Z. z tytułu podróży służbowych otrzymał następujące należności :

- w grudniu 2011 roku- 1.800 złotych,
- w styczniu 2012 roku – 2.700 złotych,
- w lutym 2012 roku- 1.800 złotych,
- w marcu 2012 roku- 2.520 złotych,
- w kwietniu 2012 roku- 2.340 złotych,
- w maju 2012 roku- 2.520 złotych,
- w czerwcu 2012 roku - 2.520 złotych,
- w lipcu 2012 roku - 2.700 złotych,
- w sierpniu 2012 roku -1.800 złotych,
- we wrześniu 2012 roku - 2.520 złotych,
- w październiku 2012 roku- 2.520 złotych,
- w listopadzie 2012 roku- 2.520 złotych,
- w grudniu 2012 roku -2.520 złotych,
- w styczniu 2013 roku- 2.520 złotych,
- w lutym 2013 roku- 2.520 złotych,
- w marcu 2013 roku -2.520 złotych,
- w kwietniu 2013 roku- 2.520 złotych,
- w maju 2013 roku- 2.340 złotych,
- w czerwcu 2013 roku- 2.160 złotych,
- w lipcu 2013 roku - 3.000 złotych,

- w sierpniu 2013 roku- 1.250 złotych,
- we wrześniu 2013 roku -3.500 złotych,
- w październiku 2013 roku- 3.000 złotych,
- w listopadzie 2013 roku-3.500 złotych,
- w grudniu 2013 roku -2.500 złotych,
- w styczniu 2014 roku -2.500 złotych,
- w lutym 2014 roku- 3.500 złotych,
- w marcu 2014 roku- 3.500 złotych,
- w kwietniu 2014 roku - 3.500 złotych,
- w maju 2014 roku -3.500 złotych,
- w czerwcu 2014 roku-3.500 złotych,
- w lipcu 2014 roku - 3.500 złotych,
- w sierpniu 2014 roku- 2.375 złotych,
- we wrześniu 2014 roku- 3.500 złotych,
- w październiku 2014 roku-wypłacono 3.500 złotych,
- w listopadzie 2014 roku- 3.500 złotych plus 123,75 złotych,
- w grudniu 2014 roku- 3.500 złotych.

(Dowód : rozliczenie podróży oraz karty trasy- 736, 928- 1208, wyciągi z rachunku bankowego oraz potwierdzenia transakcji – k. 37-175, CMR- k. 540, 878- 916, zaświadczenia- k. 541-682, listy płac- k. 684-735), zeznania świadka L. G.- k. 1232v – 1233 (nagranie 01:15:52- 01:29:25) zeznania powoda M. Z.- k. 839 (nagranie 00:10:10- 00:18:35) w zw. z k. 1286-1287 (nagranie 00:06:57- 00:31:52)

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Okoliczności faktyczne w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w toku postępowania oraz zeznania świadków w osobach B. B., G. J., S. M., M. G. oraz L. G., jak również stron postępowania.

Sąd dał wiarę powyższym zeznaniom w takim zakresie, w jakim powyższe stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka M. G.. Z treści powyższych wynika, iż powód w okresie zatrudnienia miał otrzymywać stałą kwotę wynagrodzenia. W ramach powyższej zawierały się należności tytułu wynagrodzenia za pracę, jak również z tytułu podróży służbowych. W tych ostatnich wypłata obejmowała zarówno diety, ale również ryczałty za nocleg. W tym bowiem zakresie obowiązywały kierowców stałe stawki należności za jeden dzień podróży służbowej. (180 złotych/doba, a później 250 złotych/doba). W tym zakresie zeznania świadka znajdują pełne potwierdzenie

w treści dokumentów złożonych do akt sprawy, jak również zeznaniach strony pozwanej. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka, w zakresie iż to ona dokonywała rozliczeń miesięcznych z tego tytułu.

Sąd uznał zeznania świadka L. G. za wiarygodne w zakresie odnoszącym się do czynności podejmowanych przez świadka w związku z rozliczaniem podróży służbowych, w szczególności w zakresie przedkładanych przez kierowców dokumentów dotyczących rozliczenia trasy oraz kosztów wyjazdów. Sąd dał również wiarę zeznaniom świadka w zakresie dotyczącym warunków noclegu kierowców. Co istotne jednak świadek nie posiadała szczegółowej wiedzy w przedmiocie sposobu rozliczenia należności z tytułu podróży służbowych kierowców, albowiem nie należało to do jej obowiązków. W tym zakresie w/w wskazała, iż wiedzę w tym przedmiocie posiada świadek M. G., która się tym zajmowała.

Sąd uznał również za w pełni wiarygodne zeznania pozwanego, albowiem powyższe były spójne, logiczne, jak również znajdowały potwierdzenie i uzupełnienie w innych dowodach zgromadzonych w sprawie, w tym w szczególności w zeznaniach świadka M. G., jak również dowodach z dokumentów przedłożonych przez strony. Podkreślić należy, iż z zeznań pozwanego bezsprzecznie wynika, że ustalona została stała miesięczna kwota wypłaty, obejmująca nie tylko wynagrodzenie zasadnicze, dodatek za pracę w porze nocnej, jak również za nadgodziny, ale także należności z tytułu podróży służbowych. W treści umowy o pracę wskazano wysokość diety, jednakże z zeznań pozwanego wynika, że pod pojęciem tym pracodawca rozumiał całość należności z tytułu podróży służbowych pracownika.

Za polegające na prawdzie Sąd uznał również zeznania świadka B. B.. W tym zakresie powyższe cechowała spontaniczność i wiarygodność wypowiedzi. W/w potwierdziła okoliczności związane z wypłatą na rzecz powoda wynagrodzenia w stałej wysokości. W zakresie zaś okoliczności dotyczących składników wynagrodzenia powoda świadek wskazała na brak wiedzy w tym przedmiocie.

W ocenie Sądu za wiarygodne uznać należało również częściowo zeznania powoda M. Z., jak również świadków w osobach G. J. oraz S. M.. Sąd dał wiarę powyższym w zakresie w jakim w/w wskazali na stałą kwotę wynagrodzenia otrzymywanego przez kierowców, warunki w jakich odbywali podróże służbowe, w szczególności dotyczące warunków noclegu. Sąd odmówił natomiast wiary powyższym w zakresie w jakim w/w zaprzeczali, iż w ramach wypłat z tytułu podróży służbowych zawierały się należności z tytułu ryczałtów za nocleg. Powyższe zeznania pozostają bowiem w rażącej sprzeczności z pozostałymi dowodowymi zgromadzonymi w sprawie, w szczególności dowodami powołanymi wyżej, jak również dokumentacją źródłową zgromadzoną w sprawie.

Dokumenty zgromadzone w toku postępowania zostały przez Sąd uznane za wiarygodne w rozumieniu art.245 k.p.c., albowiem ich treść i autentyczność nie budziły wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony.

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2016 roku (k. 1290) Sąd na podstawie art. art.217§2 k.p.c. w zw. z art.227 kpc Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe strony powodowej (tj. pkt 5 i 14 pozwu), uznając iż okoliczności istotne z punktu widzenia przedmiotu prowadzonego postępowania zostały potwierdzone dotychczas zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym sprawy, który był wystarczający do dokonania rozstrzygnięcia.

W zakresie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości Sąd miał na uwadze, iż podstawą przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego jest stwierdzenie, że zachodzi wypadek wymagający wiadomości specjalnych (art.278 k.p.c.). Przepisy k.p.c. przewidują więc szczególną przesłankę dopuszczalności korzystania z tego środka dowodowego. W przedmiotowej sprawie, abstrahując od jego zasadności, wyliczenie należności z tytułu podróży służbowych nie wymaga wiadomości specjalnych. Wyliczenia te wymagają jedynie pewnym umiejętności arytmetycznych, które trudno uznać za wiadomości specjalne (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2008 roku, I PK 244/07).

W ocenie Sądu z całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż strony bezsprzecznie ustaliły, że wysokość wypłacanej powodowi należności w związku z zatrudnieniem u pozwanego będzie wynosić stałą kwotę miesięczną – początkowo 4.000 złotych, w końcowym okresie zatrudnienia 5.000 złotych. Powyższa kwota miała obejmować zarówno wynagrodzenie za pracę (tj. wynagrodzenie zasadnicze, ryczałty za godziny nadliczbowe

i pracę w porze nocnej), jak również należność z tytułu podróży służbowych. Ta ostatnia zaś miała obejmować należności z tytułu diet, jak również ryczałtów za noclegi. Na uwagę w zakresie prowadzonych w sprawie rozważań zasługuje również treść łączących strony umów o pracę. W treści powyższych wskazano bowiem, iż powód będzie otrzymywał diety krajowe „wg stawek urzędowych” oraz diety zagraniczne w wysokości 180 złotych/doba, a następnie 250 złotych/doba. Przywołane wyżej okoliczności potwierdzają zatem, iż kwota powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę stanowiła należność z tytułu podróży służbowych. O takim charakterze należności świadczy także sposób ich rozliczania i wypłacania, odrębnie od wynagrodzenia zasadniczego. Podkreślić przy tym należy, iż w tytułach przelewów wyraźnie było wskazywane, iż kwoty pieniężne wypłacane są tytułem diet (diet i ryczałtów).

Okoliczności te znajdują pełne potwierdzenie w treści dokumentacji źródłowej zgromadzonej w aktach sprawy, jak również zeznaniach świadka M. G. oraz pozwanego.

Wskazać należy, iż wprawdzie w treści umów o pracę użyte zostało sformułowanie „diety”, jednakże powyższe nie może stanowić wyłącznej podstawy do przyjęcia, iż nie obejmuje ono innych należności z tytułu podróży służbowych. Dla dokonania wykładni treści oświadczenia woli (warunków umowy o pracę) należy kierować się dyrektywami wynikającymi z art.65§1 k.c. w zw. z art.300 k.p. W myśl art.65§1 k.c. (w zw. z art.300 k.p.), oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje.

Z zeznań pozwanego, jak również świadka M. G. jednoznacznie wynika, że pod podjęciem „diety” rozumiano całość należności z tytułu podróży służbowych. Takie rozumienie tego pojęcia, a więc nie tylko obejmującego zakres kosztów wyżywienia, jest powszechne w branży transportowej. Kierowcy, posługują się bowiem terminem „diety” dla określenia należności z tytułu podróży służbowych. Nie jest używane określenie „należności z tytułu podróży służbowych”, czy też „ryczałty”. W potocznym rozumieniu termin diety oznacza należności przysługujące z tytułu odbywania podróży służbowych.

Wskazać należy, iż za takim rozumieniem tego sformułowania przemawia nie tylko treść zeznań pozwanego, jak również wskazanego wyżej świadka, ale także fakt, iż w tytułach przelewów używane było również określenie „diety/ryczałty za noclegi”. Nie budziło to również żadnych wątpliwości powoda.

Rozważając zasadność zgłoszonego w sprawie powództwa w pierwszej kolejności należało mieć względzie, iż zgodnie z art.21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o czasie pracy kierowców (t.j. Dz.U.2012.1155 ze zm.), kierowcy w podróży służbowej, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.

W myśl zaś art.77⁵§ 1 kp pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Stosownie do art.77²§2 kp, minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Z kolei w myśl art.77⁵§3 kp, warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Zgodnie z art.77⁵§4 kp, postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. Natomiast stosownie do treści art.77⁵§5 kp, w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin

wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

W tym miejscu zauważyć należy, iż w spornym okresie tj. do dnia 1 marca 2013 roku kwestia należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju unormowana była przepisami Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. 2002.236.1991, ze zm.).

Stosownie do treści §2 tegoż Rozporządzenia, z tytułu podróży, odbywanej w terminie i w państwie określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługują:

- 1) diety;
- 2) zwrot kosztów:
 - a) przejazdów i dojazdów,
 - b) noclegów,
 - c) innych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb.

W myśl §9 ust.1 Rozporządzenia, za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. Zgodnie z §9 ust.2 Rozporządzenia, w razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. Stosownie do treści §9 ust.3 rozporządzenia, w uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg w hotelu, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1. Natomiast zgodnie z §9 ust.4 rozporządzenia, przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg.

W spornym okresie kwestię zaś podróży służbowych na terenie kraju regulowało Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na terenie kraju. (Dz.U. 2002.236.1990, ze zm.).

Zgodnie z § 3 powyższego Rozporządzenia z tytułu podróży odbywanej w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę pracownikowi przysługują diety oraz zwrot kosztów:

- 1) przejazdów;
- 2) noclegów;
- 3) dojazdów środkami komunikacji miejscowej;
- 4) innych udokumentowanych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb.

Z kolei § 4 ust. 1 powyższego Rozporządzenia stanowił, iż dieta jest przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży i wynosi 23 zł za dobę podróży.

W myśl zaś § 7 ust. 1 – 4 za nocleg w hotelu lub innym obiekcie świadczącym usługi hotelarskie pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem. Pracownikowi, któremu nie zapewniono bezpłatnego noclegu i który nie przedłożył rachunku, o którym mowa w ust. 1, przysługuje ryczałt za każdy nocleg w wysokości 150% diety. Ryczałt za nocleg przysługuje wówczas, gdy nocleg trwał co najmniej 6 godzin pomiędzy

godzinami 21 i 7. Zwrot kosztów noclegu lub ryczałt za nocleg nie przysługuje za czas przejazdu, a także jeżeli pracodawca uzna, że pracownik ma możliwość codziennego powrotu do miejscowości stałego lub czasowego pobytu.

Począwszy od dnia 1 marca 2013 roku kwestia należności z tytułu podróży służbowych uregulowana jest w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U.2013.167).

W myśl §2 tegoż Rozporządzenia, z tytułu podróży krajowej oraz podróży zagranicznej, odbywanej w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługują:

1) diety;

2) zwrot kosztów:

a) przejazdów,

b) dojazdów środkami komunikacji miejscowej,

c) noclegów,

d) innych niezbędnych udokumentowanych wydatków, określonych lub uznanych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb.

W tym zakresie § 7 ust. 1 stanowi, iż dieta w czasie podróży krajowej jest przeznaczona na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia i wynosi 30 zł za dobę podróży.

Natomiast stosownie do § 8 tegoż Rozporządzenia, za nocleg podczas podróży krajowej w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, jednak nie wyższej za jedną dobę hotelową niż dwudziestokrotność stawki diety (ust.1). W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów noclegu stwierdzonych rachunkiem w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1 (ust.2). Pracownikowi, któremu nie zapewniono bezpłatnego noclegu i który nie przedłożył rachunku, o którym mowa w ust. 1, przysługuje ryczałt za każdy nocleg w wysokości 150% diety (ust.3).

W myśl zaś § 16 tegoż Rozporządzenia za nocleg podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, w granicach limitu określonego w poszczególnych państwach w załączniku do rozporządzenia. (ust. 1) W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. (ust. 2) W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1.(ust. 3) Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewniają pracownikowi bezpłatny nocleg. (ust. 4)

Przy rozstrzyganiu niniejszej sprawy należy mieć na względzie, iż – jak wskazano – stosownie do art.77⁵§3 kp, warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

Zgodnie z treścią art.77⁵§4 kp, postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

Bezspornie pozwany należy do zakresu podmiotowego pracodawców, o którym mowa w art.77⁵§3 kp.

Warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej mogły zatem być uregulowane w umowach o pracę, jakie w okresie spornym łączyły strony.

Rozważając, czy możliwym było ustalenie w treści powyższej regulacji wysokości należności z tytułu podróży służbowych wskazać trzeba, iż postanowienia powyższych nie mogą jedynie ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2 art. 77⁵§4 kp.

Powyższe oznacza zatem, że w umowie o pracę, czy też Regulaminie Wynagradzania, wskazana wysokość diety nie może być niższa niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, tj. w spornym okresie - 23 zł, a począwszy od dnia 1 marca 2013 roku - 30 złotych.

Konstrukcja tego przepisu wskazuje, że obejmuje on swoim zakresem wysokość diety, która nie może być ustalona w wysokości niższej niż wynikająca z przepisów Rozporządzenia.

Natomiast w odniesieniu do kwoty ryczałtu za nocleg ograniczenia takiego nie wprowadzono.

W umowie o pracę, czy też w Regulaminie Wynagradzania strony mogły więc uregulować kwestię należności z tytułu podróży służbowych w sposób odmienny niż wynikający z Rozporządzeń – za wyjątkiem diety, która nie mogła być niższa niż dieta w podróży służbowej na obszarze kraju określona dla sfery budżetowej.

W umowie o pracę, czy też w Regulaminie Wynagradzania mogła więc zostać określona dieta z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w wysokości jednak nie niższej niż 23 zł, a następnie 30 złotych.

Okoliczność, iż strony ustaliły stałą (zryczałtowaną) wysokość należności z tytułu podróży służbowych nie stoi zatem w sprzeczności z dyspozycją art.77⁵§3 kp. Po raz kolejny podkreślić trzeba, iż należności obejmowały nie tylko diety w rozumieniu kosztów podróży. Powyższe obejmowały bowiem koszty z tytułu odbywanych przez pracownika podróży służbowych (ogólnie) tj. z tytułu diet i ryczałtów za noclegi.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, iż ustalone pomiędzy stronami warunki zwrotu kosztów podróży służbowych odbywanych przez powoda nie są mniej korzystne niż przepisy powszechne w zakresie minimalnych kosztów wyżywienia - art.77⁵§4 kp i ryczałtu za nocleg - (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2015 roku, II PK 248/14).

W realiach niniejszej sprawy brak jest podstaw do przyjęcia, że kwoty zryczałtowane wynikające z łączących strony umów o pracę, a co za tym idzie faktycznie wypłacane na rzecz powoda (dokumenty źródłowe) były niższe niż przysługujące pracownikowi należności z tego tytułu na podstawie art.77⁵§4 kp w związku z Rozporządzeniem z dnia 19 grudnia 2002 roku oraz z dnia 29 stycznia 2013 roku.

Wręcz przeciwnie analizując ilość podróży służbowych powoda oraz wysokość wypłaconych na jego rzecz należności z tego tytułu uznać należy, iż powyższe kwoty stanowiły w istocie należności wyższe niż minimalne wynikające z art.77⁵§3 kp w zakresie diet.

W tym miejscu po raz kolejny wskazać należy, iż należności obejmowały nie tylko diety w rozumieniu kosztów wyżywienia. W tytułach przelewów było wskazywane, że są to koszty podróży służbowych (ogólnie) lub też wprost wskazywano, że kwota wypłacona obejmuje diety i ryczałty za noclegi.

Nie można odwoływać się również w sprawie niniejszej do art.77⁵§5 kp, bowiem jest to uprawnione dopiero wówczas, gdy Regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawierają postanowień, o których mowa w art.77⁵§3 kp, czyli kwot należności dotyczących podróży służbowych (ibidem).

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 77⁵§3 i 4 kp oddalił powództwo, o czym orzekł w punkcie I wyroku.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego należnych na rzecz strony pozwanej została ustalona w oparciu o §11 ust.1 pkt 2 w zw. z §6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

W tym zakresie Sąd zasądził powyższe koszty w stawce minimalnej tj. 2.700 złotych.

O powyższym orzeczono w punkcie II wyroku.